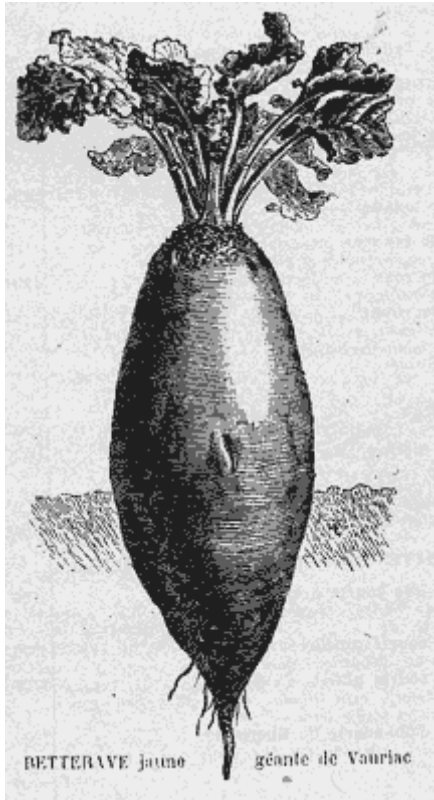

Veckans växt v. 31 2006

Beta (*Beta vulgaris* L.)

Rödbetor, sockerbetor, foderbetor, mangold, stjärnmangold - många är grödorna som ursprungligen kommer från den lilla [strandbetan](#) (underarten *maritima*). Strandbetan växer sällsynt på havsstränder och i tångvallar utefter svenska västkusten. Arten användes "redan av de gamla grekerna", som det brukar heta, både i matlagning och som djurfoder. Beta är för övrigt nära släkt med mållorna som ju också är ätliga.

Beta är tvåårig vilket innebär att den bildar rot under första året, och blommar och sätter frö först under andra året. Ibland kan man på betfälten se enstaka blommande individer, och det kan bero på att just den plantan fick sig en "knäpp" en kylig natt och därför ställde om till att blomma i stället. Sent sådda rödbetor kan beroende på antalet ljusa timmar under dygnet (dagslängden) också reagera på samma sätt utan att först bilda en ordentlig rot. Mangolden, däremot, är förädlad att inte bilda rot utan rikligt med blad.

Lite kuriosa:

- Sockerbetan "skapades" för knappt 250 år sedan i Schlesien, där även det första sockerbruket byggdes.
- 1930 odlades i Sverige c. 104 000 ha foderrotfrukter, varav huvuddelen foderbetor. 40 år senare var den odlingen helt försvunnen p.g.a. importerat djurfoder.
- Idag odlar vi c. 50 000 ha sockerbetor i landet.
- Betans "frö" är egentligen en komplex struktur som består av flera blommor. Därför utvecklas flera plantor från ett sådant "frö". På 1950-talet utvecklade man enkornsfröet, eller monogermfröet, som bara ger upphov till en planta. Då slipper man den tidsödande gallringen.

